

Макарець Світлана Володимирівна
Приходько Сергій Миколайович

Молодіжні ради в країнах Балтії як фактор політичної соціалізації

УДК 316(7+56+82)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-3.28>

Макарець Світлана Володимирівна
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних
і соціальних дисциплін
Полтавського державного аграрного
університету
вул. Сквороди, 1/3, Полтава, Україна
ORCID: 0000-0002-6844-261X

Приходько Сергій Миколайович
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних
і соціальних дисциплін
Полтавського державного аграрного
університету
вул. Сквороди, 1/3, Полтава, Україна
ORCID: 0000-0001-9755-5368

Одним із дієвих механізмів залучення молоді до громадської участі та розширення її прав і можливостей у процесах прийняття рішень на місцевому, регіональному й національному рівнях у демократичних державах сьогодні є молодіжні ради. Діючі моделі молодіжних рад у державах Балтії (Естонії, Литви, Латвії) уже довели свою ефективність, що уможливило використання досвіду їх функціонування іншими країнами (зокрема й Україною), в яких створення відповідних інституцій почалося порівняно недавно. Мета статті – простежити історичну еволюцію та визначити правові рамки діяльності молодіжних рад у країнах балтійського регіону.

Встановлено, що правові рамки діяльності молодіжних рад визначаються насамперед законами, які регулюють основні напрями молодіжної політики, законами, що стосуються засад місцевого самоврядування, а також відповідними типовими положеннями. Ці документи сукупно визначають права, завдання, функції рад, їх склад, порядок роботи та прийняття рішень. Аналіз нормативно-правової бази дозволив виокремити загальні принципи, що визначають діяльність молодіжних рад і сприяють її ефективності: визнання важливості участі молоді в прийнятті рішень та заохочення її представництва в молодіжних рада; демократичний характер формування складу молодіжних рад як дорадчих (консультативних) структур; можливість функціонувати автономно, дотримуючись принципів прозорості, відкритості, інклюзивності; необхідність підтримки з боку органів влади; тісна співпраця з іншими зацікавленими інституціями.

Метою цього дослідження є здійснення аналізу становлення та правового оформлення діяльності молодіжних рад у країнах Балтії. Виходячи з поставленої мети, визначені такі завдання: визначення принципів функціонування молодіжних рад, їхнього впливу на державну політику та розробка відповідних практичних рекомендацій щодо реалізації молодіжної політики в Україні.

Методологічну основу дослідження складають методи системного та структурно-функціонального аналізу, а також порівняльний метод.

Ключові слова: молодіжна рада, консультативно-дорадчий орган, громадська участь, закон, країни Балтії.

Вступ. Питання громадської участі, в тому числі молодіжної, вже багато років присутнє як у науковому, так і в політичному дискурсі. Зміни, що відбуваються в сучасних суспільствах, спонукають до пошуку ефективних механізмів, які б забезпечили залучення якомога більшої кількості громадян до участі у політичних процесах. «Щоб перетворити молодих людей на активних учасників, необхідно виконати дві нерозривні дії: інформувати та залучати. Просте інформування, без надання необхідних інструментів для участі, не принесе жодних результатів – або задоволення серед громадян. З іншого боку, просто створювати можливості, не інформуючи молодь про їх важливість, функціонування або навіть про їх існування, також не принесе жодних плодів» [1, с. 14].

Одним із дієвих механізмів залучення молоді до громадської участі та прийняття рішень сьогодні є молодіжні ради, які слугують своєрідними платформами, де молоді люди можуть висловлювати свою думку, пропонувати ідеї та брати активну участь у формуванні політики та ініціатив, які безпосередньо впливають на їхнє життя та життя їхніх громад. Для України, де створення молодіжних рад в останні роки відбувається пришвидшеними темпами, важливим джерелом інформації та інсай-

тів є досвід європейських країн, зокрема Естонії, Литви і Латвії, де діючі моделі молодіжних рад уже довели свою ефективність у залученні молоді до управління та прийняття рішень.

Звернення до досвіду формування молодіжних рад у державах Балтії є важливим для України передусім у контексті спільного історичного минулого, яке характеризується десятиліттями радянського впливу, коли для влади молодіжні організації слугували інструментом ідеологічної індоктринації та контролю. Цей спільний історичний контекст сформував спільні наративи, колективну пам'ять та національну ідентичність. Після розпаду СРСР Україна та країни Балтії пройшли через схожі процеси демократичного переходу, розбудови державних інституцій, реформ, євроінтеграції, зіткнувшись при цьому зі спільними проблемами, пов'язаними з бюрократичними перешкодами, корупцією, дотриманням прав і свобод тощо. Зі схожими викликами та прагненнями (доступ до якісної освіти, можливостей працевлаштування, доступного житла, участі у громадському та політичному житті тощо) нині стикаються і молоді люди в цих країнах. Всі ці чинники визначають важливість врахування балтійського досвіду у формуванні молодіжних рад в Україні, що спри-

ятиме розширенню прав і можливостей молоді, демократичному врядуванню та соціальній згуртованості в нашій державі.

Мета та завдання. Метою цього дослідження є здійснення аналізу механізмів становлення та правового оформлення діяльності молодіжних рад у країнах Балтії. Виходячи з поставленої мети, визначені такі завдання: визначення принципів функціонування молодіжних рад, їхнього впливу на державну політику та розробка відповідних практичних рекомендацій щодо реалізації молодіжної політики в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складають методи системного та структурно-функціонального аналізу, а також порівняльний метод.

Результати. Одразу після відновлення незалежності країни Балтії розпочали процеси політичних та економічних перетворень. На тлі цих змін зростало визнання необхідності залучення молоді до формування майбутнього своїх суспільств. У цей час ключову роль у відстоюванні інтересів молоді та мобілізації підтримки демократичних реформ відігравали молодіжні організації, які часто виникали в результаті рухів опору проти радянської окупації. У рамках цього процесу на місцевому, регіональному та національному рівнях почали формуватися молодіжні ради, які стали майданчиками, де молоді люди могли висловлювати свої проблеми, брати участь у прийнятті рішень та робити свій внесок у розвиток громади.

Появі молодіжних рад у цей період сприяло кілька ключових факторів. По-перше, серед політиків та лідерів громад зростало визнання важливості залучення молоді до процесів прийняття рішень, розглядаючи її як цінну зацікавлену сторону, чії погляди та ідеї є важливими для сприяння інклюзивному врядуванню. По-друге, значну роль відіграли ентузіазм та ідеалізм самих молодих людей, які шукали шляхи, за допомогою яких вони могли б спрямувати свою енергію та пристрасть у значущі громадянські дії. Нарешті, більш широка глобальна тенденція до децентралізації та передачі повноважень місцевим органам влади створила сприятливе середовище для створення молодіжних рад в рамках муніципальних управлінських структур.

Однією з перших і найактивніших на муніципальному рівні стала Ризька міська молодіжна рада, заснована в 2010 році. До її складу, об'єднавши 60 молодих людей, увійшли представники семи молодіжних організацій політичних партій Латвії [17]. На той час організатори проєкту, поставивши собі за мету покращення знань молоді про роботу муніципалітету, планували зосередити основні свої зусилля не на політиці, а на освіті: «Ми вважаємо, що латвійській молоді необхідно поступово політично освічуватися, готувати та направляти

свої пропозиції до законодавчої влади до Сейму. Але для цього потрібна освіта» [18].

В Литві концепція залучення молоді до активної громадської участі також почала формуватися на початку 1990-х років і вже в 1992 році знайшла своє практичне втілення в Національній молодіжній раді Литви, яка була створена як неурядова некомерційна організація, що об'єднала національні молодіжні організації та регіональні спілки молодіжних організацій. Метою Ради є представництво молоді та її організацій, формування молодіжної політики, зміцнення членства та внутрішньої співпраці, підвищення повноважень молоді, сприяння діяльності та ініціативам, корисним для суспільства та держави. Рада бере участь у розробці й сприяє прийняттю законів та інших правових актів, що стосуються молоді та молодіжних організацій; збирає інформацію про діяльність молодіжних організацій; організовує видання інформаційних та методичних матеріалів, подання інформації в мережі Інтернет; співпрацює з іноземними молодіжними та іншими організаціями.

Задля забезпечення належного функціонування молодіжних рад кожна країна розробила власну правову базу, пристосовану до свого унікального контексту та інституційних механізмів. Молодіжна рада, згідно молодіжного законодавства Естонії, це – інститут дорадчої участі молоді, який діє при муніципальній або міській раді. Її головне завдання полягає в обговоренні питань, що належать до компетенції села, міста і стосуються безпосередньо молоді, та внесення з цього приводу пропозицій, виходячи з потреб та інтересів молоді. Молодіжна рада обирається молоддю села чи міста демократичним шляхом у порядку, встановленому радою села чи міста. Основи діяльності молодіжної ради встановлює сільська або міська рада. Сільська чи міська громада підтримує постійну діяльність молодіжної ради на своїй адміністративній території у порядку, встановленому сільською чи міською радою.

Закон не передбачає для волосних і міських рад обов'язку створювати молодіжну раду, але зобов'язує консультиватися з молодіжною радою, якщо вона існує, щодо планування, здійснення та оцінки роботи з молоддю. Зобов'язання включають, наприклад, консультації перед затвердженням плану розвитку молодіжної роботи чи плану розвитку селища/міста, затвердження бюджету молодіжної роботи як однієї з частин селищного чи міського бюджету, прийняття рішення про здійснення інвестицій у молодіжну роботу, встановлення статуту молодіжного центру чи іншого закладу працевлаштування молоді, прейскурант послуг; консультація перед затвердженням порядку підтримки молодіжних проєктів та молодіжних об'єднань з бюджету муніципалітету/міста тощо. Однак такий обов'язок щодо консультацій застосовується лише

за наявності в муніципалітеті активної молодіжної ради. Якщо такої немає, то відповідно до закону місцеві ради не зобов'язані ні з ким консультиватися щодо організації молодіжної роботи.

У Латвії правові рамки діяльності молодіжних рад визначаються насамперед «Законом про молодь» від 2008 року. Його метою є покращення якості життя молоді шляхом сприяння її ініціативі, трудовій етиці та патріотизму, участі у прийнятті рішень та громадському житті, а також підтримці роботи з молоддю. Цей закон визнає молодіжні ради ключовими зацікавленими сторонами у розробці та впровадженні молодіжної політики та програм як на загальнодержавному (Молодіжна консультативна рада), так і на місцевому (муніципальні молодіжні ради) рівнях.

Молодіжну консультативну раду законодавство Латвії визначає як дорадчий орган, метою якого є сприяння розробці та реалізації узгодженої молодіжної політики на різних рівнях влади (муніципальному, національному та Європейського Союзу), а також участі молоді у прийнятті рішень та громадському житті. Основними завданнями муніципальної молодіжної ради є: участь у дослідженні та аналізі інтересів і потреб молоді, розробляти пропозиції щодо покращення якості життя молоді в муніципалітеті; сприяння співпраці та обміну досвідом серед молоді муніципалітету; сприяти співпраці молоді з муніципалітетом, іншими молодіжними радами, установами та організаціями; участь у заходах, організованих муніципалітетом; поширювати інформацію про можливості, які пропонуються молоді; участь у муніципальній роботі з молоддю та в заходах, проєктах і програмах, що організовуються в її рамках.

Важливим нормативно-правовим актом, розробленим за останні роки в Латвії, який запроваджує нові механізми участі громадськості, визначає роботу з молоддю як автономну функцію муніципалітету і цим відкриває нові можливості для діяльності молодіжних рад, став закон «Про місцеве самоврядування» від 2022 р. [19]. Визначаючи умови і форми залученості громадськості до діяльності муніципалітету, закон з поміж інших називає ради мешканців та дорадчі ради: «З метою залучення громадськості до виконання окремих функцій або завдань муніципалітету муніципалітет може створювати дорадчі ради та комісії». Така форма партисипації повинна сприяти ефективній, відкритій та відповідальній муніципальній роботі та відповідності цієї роботи інтересам жителів адміністративної території.

У Литві правові рамки діяльності молодіжних рад визначені Законом «Про основи молодіжної політики» (2003 р.) [20], який встановлює цілі, принципи та заходи для реалізації молодіжної політики в країні. Цей закон спрямований на сприяння активній участі молоді в соціальному, культурному

та політичному житті, в тому числі шляхом створення молодіжних рад. Їх діяльність на національному рівні представлена Радою у справах молоді як громадським дорадчим органом, сформованим із представників державних установ, Асоціації муніципалітетів Литви, Ради молодіжних організацій Литви та Всесвітньої спілки литовської молоді.

На місцевому ж рівні закон передбачає функціонування муніципальних рад у справах молоді як громадсько-консультативних установ, заснованих на принципі рівності, що складаються з делегованих представників муніципальної адміністрації та/або муніципальної ради та ради муніципальних молодіжних організацій, що діють на муніципальній території.

Муніципальна рада у справах молоді розглядає питання, пов'язані з молодіжною політикою в муніципалітеті, і подає пропозиції міським установам і установам щодо молодіжної політики, її реалізації, пріоритетів фінансування заходів з реалізації молодіжної політики в муніципалітеті, проєктів законів, пов'язаних з реалізацією молодіжної політики в муніципалітеті. Порядок утворення міської ради у справах молоді встановлюється, положення і склад затверджуються міською радою [20].

Деталізовану інформацію про цілі та функції, права, порядок організації роботи, склад ради містить Типове положення про міські ради у справах молоді. Цим документом визначено такі завдання молодіжної ради: у співпраці з координатором у справах молоді муніципалітету сприяти реалізації функцій муніципалітету у сфері реалізації молодіжної політики; координувати реалізацію міської молодіжної політики; забезпечувати участь молоді у вирішенні питань молодіжної політики міста; посилювати співпрацю між муніципальними установами чи установами та молоддю та організаціями, що працюють з молоддю [21].

Досягнення визначених цілей забезпечується через реалізацію основних функцій ради: збір та аналіз інформації про реалізацію молодіжної політики в установах і установах міста, іншої інформації, що стосується молоді, надання пропозицій та рекомендацій міській раді, її комітетам або комісіям, адміністрації міста та іншим установам, пов'язаним з реалізацією молодіжної політики; внесення пропозицій міській раді щодо напрямків розвитку молодіжної політики; ініціювання дослідження стану міської молодіжної політики, потреб молоді та оцінка якості молодіжної політики; внесення пропозицій міським установам та установам роботи з молоддю щодо змісту програм реалізації молодіжної політики, розміру та порядку фінансування проєктів; аналіз досвіду зарубіжних країн у вирішенні питань молодіжної політики, надання пропозицій та рекомендацій міській раді щодо можливостей співпраці з іноземними установами;

подання звіту про свою діяльність міській раді не рідше одного разу на рік [21].

Представлені нормативно-правові документи, засвідчують факт глибокого усвідомлення властивими структурами держав Балтії важливості голосу молоді та її громадянської залученості. Незважаючи на певні відмінності в законодавчій базі, що є цілком закономірним, можна виокремити кілька спільних принципів, що визначають діяльність молодіжних рад:

1. Визнання важливості участі молоді в процесах прийняття рішень та заохочення її представництва в молодіжних радах.

2. Функціонування молодіжних рад на місцевому, регіональному та національному рівнях.

3. Демократичний характер формування складу молодіжних рад незалежно від того, чи це формат виборів, чи призначення.

4. Молодіжні ради діють як дорадчі (консультативні) структури, що надають молодим людям можливість висловити свою думку з питань політики.

5. Молодіжні ради мають можливість функціонувати автономно, розробляти власний порядок денний та приймати рішення, що відображають інтереси та пріоритети молодих людей.

6. Молодіжні ради мають право запитувати інформацію від органів державної влади та інших організацій, пов'язаних із реалізацією молодіжної політики.

7. Своєю чергою інформація про діяльність молодіжних рад має бути прозорою, загальнодоступною; ради повинні регулярно звітувати про свою діяльність

8. Органи місцевого самоврядування уповноважені підтримувати молодіжні ради (зокрема і фінансово) та забезпечувати їх участь в процесах прийняття рішень на місцевому рівні, що має сприяти ефективному функціонуванню молодіжних рад, забезпеченню їх ресурсами, необхідними для здійснення своєї діяльності та ініціатив.

9. Законодавча база підкреслює необхідність інклюзивності та різноманітності в молодіжних радах, спрямованих на забезпечення представництва різних демографічних та соціальних груп.

10. Існує спільний наголос на сприянні співпраці між молодіжними радами, державними органами, неурядовими організаціями та іншими зацікавленими сторонами для залучення ресурсів та досвіду у вирішенні молодіжних питань.

Висновки. Загалом, еволюція молодіжних рад в країнах Балтії є яскравим прикладом трансформаційних процесів, які відбувалися в пострадянських державах на шляху до демократичного суспільства. Протягом кількох десятиліть вони зазнали значних змін, змінивши свій статус із ініціативних груп на офіційно визнані на місцевому, регіональному й національному рівнях інституції з конкрет-

ними функціями та повноваженнями. Створення ж нормативно-правової бази й удосконалення правових механізмів діяльності молодіжних рад стали важливим кроком для забезпечення їхньої стійкості та ефективної роботи в майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Youth democracy handbook. Cologne, 2023. 33 p. URL: <http://surl.li/ubrje> (дата звернення: 15.04.2024).
2. Акімова Т. Залучення молоді до прийняття рішень: організаційно-управлінський аспект. *Наукові перспективи*. 2021. № 5(11). С. 10–25.
3. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Міненко Є. С. Ефективність залучення молоді до прийняття управлінських рішень. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33(72). № 3. С. 54–59.
4. Лушагіна Т. В., Соловйова А. С. Особливості взаємодії молоді з органами державної влади та місцевого самоврядування. *Політикус*. 2021. Вип. 2. С. 47–52.
5. Палагнюк Ю. В., Файчук О. Л., Костєва Т. Б. Особливості соціальної активності молоді України в умовах євроінтеграції. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2019. № 2.
6. Лиска О. Г. Взаємодія молоді з органами місцевого самоврядування. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 3(54). С. 186–190.
7. Бородін Є., Острікова А. Сучасні механізми формування молодіжних структур в органах місцевого самоврядування територіальних громад. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 9(6). С. 5–11.
8. Левченко Н., Калюженко А. Молодіжні громадські організації як чинник формування соціальної активності молоді: правові засади. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2019. Вип. 3. С. 133–141.
9. Клибанівська Т., Шульга Г., Коломієць Л. Особливості діяльності молодіжних рад територіальних громад в Україні. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 2(9). С. 242–251.
10. Чайка А. Молодіжна рада громади як інструмент місцевого розвитку. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 7(21). С. 170–183.
11. Šilalienė I., Šukvietienė A. Jaunimo įgalinimo Lietuvos savivaldybėse analizė. *Socialiniai tyrimai*. 2023. Vol. 46(1). P. 53–67. URL: <http://surl.li/ubrna> (дата звернення: 15.04.2024).
12. Abariūtė J., Kazlauskienė A. Jaunimo situacijos tyrimas Šiaulių mieste (aktyvaus dalyvavimo jaunimo organizacijose kontekstas). *Jaunųjų mokslininkų darbai*. 2009. № 2(23). P. 69–74. URL: <http://surl.li/ubrnj> (дата звернення: 15.04.2024).
13. Zaleskienė I., Tamulevičiūtė A. Besimokančio jaunimo visuomeninio aktyvumo raiška Lietuvoje. *Socialinis Ugdymas*. 2007. № 3(14). P. 88–105. URL: <http://surl.li/ubrrp> (дата звернення: 15.04.2024).
14. Dibou T. Estonian experience of implementing the new forms of youth participation in youth policy. *Italian Journal of Sociology of Education*. 2015. № 7(1). P. 176–206. URL: <http://surl.li/ubrnw> (дата звернення: 15.04.2024).
15. Bruus K., Dibou T. Noorte kaasami-sest ja osalus-est noortevolikogu kaudu. *Mõtestades noorsootööd ja*

noorsootõtaja rolli : noorsootõ artiklite kogumik. Tallinna Ülikool, 2019. P. 63–81. URL: <http://surl.li/ubroa> (дата звернення: 15.04.2024).

16. Estonia. Youth representation bodies. URL: <http://surl.li/ubrof> (дата звернення: 15.04.2024).

17. NGO. Jauniesu Rigas dome. URL: <http://surl.li/ubrpf> (дата звернення: 15.04.2024).

18. Rīgas Jauniešu dome – treniņš nākotnes politikai. URL: <http://surl.li/ubrpn> (дата звернення: 15.04.2024).

19. Pašvaldību likums : Likums Latvijas Republikas 20.10.2022. URL: <http://surl.li/ubrrj> (дата звернення: 15.04.2024).

20. Jaunimo politikos pagrindų įstatymas : Įstatymas Lietuvos Respublikos 04.12.2003. URL: <http://surl.li/ubrro> (дата звернення: 15.04.2024).

21. Dėl Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo : Įsakymas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 08.01.2009. URL: <http://surl.li/ubrrq> (дата звернення: 15.04.2024).

REFERENCES:

1. Youth democracy handbook. (2023) Cologne, 33 p. URL: <http://surl.li/ubrje> [in English]

2. Akimova T. (2021) Zaluchennia molodi do pryiniattia rishen: orhanizatsiino-upravlinskyi aspekt [Involving of young people in decision making: organizational and management aspects]. *Naukovi perspektyvy*, No. 5(11), P. 10–25. URL: <http://surl.li/ubrjz> [in Ukrainian]

3. Drapushko R. H., Horinov P. V., Minenko Ye. S. (2022) Efektyvnist zaluchennia molodi do pryiniattia upravlinskykh rishen [Efficiency of involvement of young people in making management decisions]. *Vcheni zapysky TNU imeni Vernadskoho. Seriya: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, No. 3, P. 54–59. URL: <http://surl.li/ubrkg> [in Ukrainian]

4. Lushahina T. V., Soloviova A. S. (2021) Osoblyvosti vzaiemodii molodi z orhanamy derzhavnoi vlady ta mistsevoho samovriaduvannia [Features of youth interaction with public authorities and local governments]. *Politykus*, No. 2, P. 47–52. URL: <http://surl.li/ubrvk> [in Ukrainian]

5. Palahniuk Yu. V., Faichuk O. L., Kostieva T. B. (2019) Osoblyvosti sotsialnoi aktyvnosti molodi Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [Peculiarities of social activity of youth of Ukraine in the conditions of European integration]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia*, No. 2. URL: <http://surl.li/ubrln> [in Ukrainian]

6. Lyska O. H. (2016) Vzaiemodiia molodi z orhanamy mistsevoho samovriaduvannia [Youth interaction with local authorities]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, No 3 (54) P. 186–190. URL: <http://surl.li/ubrma> [in Ukrainian]

7. Borodin Ye., Ostrikova A. (2021) Suchasni mekhanizmy formuvannia molodizhnykh struktur v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia terytorialnykh hromad [Formation of youth structures in local self-government bodies of territorial communities]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, No 9 (6), P. 5–11. URL: <http://surl.li/ubrmi> [in Ukrainian]

8. Levchenko N., Kaliuzhenko A. (2019) Molodizhni hromadski orhanizatsii yak chynnyk formuvannia

sotsialnoi aktyvnosti molodi: pravovi zasady [Youth ngos as a factor in the formation of youth social activity: legal basis]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*, No 3, P. 133–141. URL: <http://surl.li/ubrmq> [in Ukrainian]

9. Klybanivska T., Shulha H., Kolomiiets L. (2022) Osoblyvosti diialnosti molodizhnykh rad terytorialnykh hromad v Ukraini [Features of youth council activities of territorial communities in Ukraine]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*, No 2(9), P. 242–251. URL: <http://surl.li/ubrmt> [in Ukrainian]

10. Chaika A. (2023) Molodizhna rada hromady yak instrument mistsevoho rozvytku [Youth council of the community as a tool for local development]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, No 7 (21), P. 170–183. URL: <http://surl.li/ubrmw> [in Ukrainian]

11. Šilalienė I., Šukvietienė A. (2023) Jaunimo įgalinimo Lietuvos savivaldybėse analizė [Analysis of youth empowerment in municipalities of Lithuania]. *Socialiniai tyrimai*, Vol. 46 (1), P. 53–67. URL: <http://surl.li/ubrna> [in Lithuanian]

12. Abariūtė J., Kazlauskienė A. (2009) Jaunimo situacijos tyrimas Šiaulių mieste (aktyvaus dalyvavimo jaunimo organizacijose kontekstas) [Youth situation survey in Šiauliai (context of active participation in youth organisations)]. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, No 2 (23), P. 69–74. URL: <http://surl.li/ubrnj> [in Lithuanian]

13. Zaleskienė I., Tamulevičiūtė A. (2007) Besimokančio jaunimo visuomeninio aktyvumo raiška Lietuvoje [Youth civic engagement in Lithuania]. *Socialinis Ugdymas*, No 3 (14), P. 88–105. URL: <http://surl.li/ubrnq> [in Lithuanian]

14. Dibou T. (2015) Estonian experience of implementing the new forms of youth participation in youth policy. *Italian Journal of Sociology of Education*, No 7 (1), P. 176–206. URL: <http://surl.li/ubrnw> [in English]

15. Bruus K., Dibou T. (2019) Noorte kaasami-sest ja osalusest noortevolikogu kaudu [Youth involvement and participation through youth councils]. *Mõtestades noorsootõöd ja noorsootõtaja rolli* : noorsootõ artiklite kogumik. Tallinna Ülikool, P. 63–81. URL: <http://surl.li/ubroa> [in Estonian]

16. Estonia. Youth representation bodies. URL: <http://surl.li/ubrof> [in English]

17. NGO. Jauniesu Rigas dome [NGO. Riga Youth Council]. URL: <http://surl.li/ubrpf> [in Latvian]

18. Rīgas Jauniešu dome – treniņš nākotnes politikai [Riga Youth Council – training for future politics]. URL: <http://surl.li/ubrpn> [in Latvian]

19. Pašvaldību likums : Likums Latvijas Republikas 20.10.2022 [Law on Local Governments : Law of the Republic of Latvia 20.10.2022]. URL: <http://surl.li/ubrrj> [in Latvian]

20. Jaunimo politikos pagrindų įstatymas : Įstatymas Lietuvos Respublikos 04.12.2003 [Law on the foundations of the youth policy Law of the Republic of Lithuania 04.12.2003]. URL: <http://surl.li/ubrrr> [in Lithuanian]

21. Dėl Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo : Įsakymas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 08.01.2009 [Regarding the approval of the model provisions of Municipal Youth Affairs Councils : Order of the Ministry of Social Security and Labour of the Republic of Lithuania 08.01.2009]. URL: <http://surl.li/ubrrq> [in Lithuanian]

Youth councils in the Baltic countries as a factor of political socialization

Makarets Svitlana Volodymyrivna

Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Humanities and Social Sciences
Poltava State Agrarian University
Skovorody str., 1/3, Poltava, Ukraine
ORCID: 0000-0002-6844-261X

Prykhodko Serhii Mykolayovych

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Humanities and Social Sciences
Poltava State Agrarian University
Skovorody str., 1/3, Poltava, Ukraine
ORCID: 0000-0001-9755-5368

Youth councils are one of the most effective mechanisms for engaging young people in civic participation and empowering them in decision-making processes at the local, regional and national levels in democratic states today. The existing models of youth councils in the Baltic States (Estonia, Lithuania, Latvia) have already proved their effectiveness, which makes it possible to use the experience of their functioning in other countries (including Ukraine), where the creation of relevant institutions has begun relatively recently. The purpose of the article is to trace the historical evolution and determine the legal framework for the activities of youth councils in the Baltic States.

It is established that the legal framework for the activities of youth councils is determined primarily by the laws governing the main areas of youth policy, laws relating to the principles of local self-government, and relevant model provisions. These documents collectively define the rights, tasks, functions of the councils, their composition, work and decision-making procedures. The analysis of the regulatory framework has made it possible to identify the general principles that determine the activities of youth councils and contribute to their effectiveness: recognition of the importance of youth participation in decision-making and encouragement of their representation in youth councils; democratic nature of the formation of youth councils as advisory (consultative) structures; the ability to function autonomously, adhering to the principles of transparency, openness, inclusiveness; the need for support from the authorities; close cooperation with other interested institutions.

The purpose of this study is to analyze the mechanisms of formation and legalization of the activities of youth councils in the Baltic States. Based on the set goal, the following tasks have been defined: determining the principles of functioning of youth councils, their influence on state policy, and the development of relevant practical recommendations for the implementation of youth policy in Ukraine. The methodological basis of the research is the methods of system and structural-functional analysis, as well as the comparative method.
Key words: youth council, advisory body, public participation, law, Baltic countries.